

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Immunitate Ecclesiarum. Cap. xiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

po, altera clericis, tertia fabrica eccle-
 sia, quarta pauperibus, ut cap. quatuor,
 cum alijs supra citatis, & clerici palam
 ex permissione Ecclesie, propria, & ec-
 clesiastica bona habere coeperant, cap. 1,
 & 2, extra, de testament. etiam, quod
 clerici habeant bona propria, & ecclie-
 siastica, quae principaliter pro ministro-
 rum ecclesiasticorum alimonia fuerant
 deputata; at licet clerici bona patrimon-
 ialia habeant, possunt nihilominus de
 bonis Ecclesie vivere, non tanquam in-
 digentes, sed uti seruitutes, quia nemo
 cogitur militare stipendiis suis, & os
 bovi trituranti non est ligandum, capit.

final. ante med. 13. quest. 1. cap. extirpan-
 da, vers. cum igitur, de praben. cap. final.
 de magistr. & secundum temporum di-
 versitatem jura varie processerunt, gloss.
 in sum. in ver. clericos, 12, quest. 1. & Abb.
 in d. quest. 4. circa fin.

34 † Et beneficiarii impensis necessarijs
 pro sustentatione deductis, ad ecclesias,
 & alia aedificia, & tecta restauranda de
 ijs, quae supersunt, tenentur, cap. 1, & cap.
 de ijs, de eccles. aedific. tamen de superflu-
 is redditibus suorum patrimonialium
 compelli non possunt. Navar. d. quest. 1.
 monit. 50, num. 9.

DE IMMUNITATE ECCLESiarVM.

Cap. XIII.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia sunt domus orationis, exclusis clamoribus, seditionibus, consilijs publicis, parliamentis, & alijs negotiationibus.
- 2 Cæmeteria, & Ecclesia eadem immunitate gaudent.
- 3 Porticus item, & Ecclesiarum atria.
- 4 Ecclesijs matricibus quadraginta, minoribus vero ecclesijs triginta passuum circumcirca immunitas est concessa. Passus, & pedis mensura, quomodo intelligatur, ibidem.
- 5 Sacrilegium committitur ob violationem immunitatis ecclesiarum.
- 6 Capella existentes intra muros Castello-
 rum, parochiales, aliave Ecclesie, quae gaudeant immunitate.
- 7 Ecclesia etiam non consecrata, in qua divina officia celebrantur, vel Episcopus crucem posuit, eadem immunitate gaudet.
- 8 Hospitalia item, & seminaria, & alia domus pie.
- 9 Cause sanguinis in ecclesia, vel cæmeterijs agitari non debent.
- 10 Processus factus per iudicem secularem in ecclesia, & cæmeterio est ipso jure nullus.
- 11 Abstrahens quem de ecclesia, vel atrio ecclesia, vel de porticibus ipsius, quam
 pœnam

- pœnam incurrat, & num. 13.
- 12 Adhærens ecclesia, vel ejus porticibus, gaudet privilegio immunitatis.
- 13 Fugiens ad ecclesiam, si fuerit inde violenter extractus, debet restitui.
- 14 Palatium Episcopi gaudet immunitate ecclesiastica, etiamsi sit extra circuitum Ecclesie.
- 15 Gregorius XIV. super abducendis, vel extrahendis delinquentibus ab Ecclesia indulta alias concessa reduxit, & moderatus fuit.
- 16 Casus quibus immunitas Ecclesiarum delinquentibus non prodest, & num. 24.
- 17 Extrahi ab Ecclesia, etiam exempta, nullus delinquens debet in casibus permissis, nisi de licentia expressa Episcopi, vel ejus Officialis.
- 18 Extracti ab Ecclesia in casibus permissis debent detineri in carceribus Ecclesie, quousque Episcopus cognoverit de delicto delinquentis.
- 19 Hæresis crimen non potest per judicem secularem cognosci, sed ad ecclesiasticum ejus cognitio spectat.
- 20 Contravenientes dispositioni dictæ Bullæ Gregorij XIV. quam pœnam incurrant.
- 21 Clausula in Brevibus, aut Bullis, quorum tenores, &c. operatur, ut totus tenor contrariarum habeatur pro expresso.
- 22 Delinquentes in Ecclesia, vel cœmeteriis sub spe immunitatis, immunitate non gaudent.
- 23 Laicus delinquens in Ecclesia, an debeat puniri per judicem laicum, vel ecclesiasticum.
- 24 Crimen punitum in foro saculari, an possit puniri in foro ecclesiastico, si crimen sit misti fori.
- 25 Mulieres, que præ verecundia, aut alijs de causis partum exponunt, vel alio modo occidunt, si detecto flagitio in Ecclesia se recipiant, an gaudeant immunitate.
- 26 Proditor quis dicatur.
- 26 Assassini, qui dicantur.
- 28 Clausula sublata, tollit facultatem alteri judicandi.
- 29 Excommunicati gaudent etiam immunitate ecclesiarum.
- 30 Judæus confugiens ad Ecclesiam, an gaudeat immunitate.
- 31 Infideles neque eadem immunitate gaudent, & num. seq.
- 32 Judæi non sunt cogendi ad fidem, possunt tamen cogi ut admittant prædicatores Evangelij, & quid, si eos admittere nolint.
- 33 Executio qualiter fieri debet in captura illius, qui ad Ecclesiam confugit.
- 34 Cingari an gaudeant immunitate ecclesiastica.
- 35 Gentiles ob templorum violationem gravia flagella sustinuerunt.
- 36 Nabuchodonosor Rex Babylonis ob templi depraedationem gravia flagella passus fuit.
- 37 Balthasar Rex ob profanationem vasorum templi fuit miserimè occisus.
- 38 Heliodorus, qui conatus fuit ararium templi pecuniam spoliare, graves pœnas sustinuit.
- 39 Leo Imperator & Antiochus Rex, ob templorum violationem miserimè moriuntur.
- 40 Bonifacius dux exercitus, qui ab Ecclesia delinquentem extrahi jusserat, graviter fuit reprehensus.
- 41 Bonifacius in Ecclesia captum libertate donavit.

donavit, & ipsum valde penituit.

42 Honorius Imperator, ne quis ab Ecclesia extrahatur, lege prohibet singulari.

43 Theodosius Imperator Ecclesiam maximam cum reverentia, & humilitate ingrediebatur,

PLuribus quoque immunitibus ꝑ gaudent Ecclesiæ, etenim novem privilegia, & libertates, quibus ecclesia gaudere debet, ponit Remig. de Conn. in tract. de immunitat. eccles. lib. 1. sub nu. 16: de quibus, post tractata de privilegiis, & bonis clericorum, consequens est, ut à nobis agatur. Decet domum Domini sanctitudo: decet, ut cujus in pace factus est locus, ejus cultus sit cum debita veneratione pacificus; sic itaque ad ecclesias humilis, & devotus ingressus, sit in eis quieta conversatio, Deo grata, inspicientibus placita, quæ considerantes non solum instruat, sed & reficiat convenientes. Ibidem nomen illud, quod est super omne nomen, à quo aliud sub cælo non est datum hominibus, in quo salvos fieri credentes oporteat, nomen, videlicet Jesu Christi, qui salvum faciet populum suum à peccatis eorum, exhibitione reverentiæ specialis attollant, & quod generaliter scribitur, ut in nomine Jesu omne genu flectatur, singuli singulariter in se ipsos implentes præcipue, dum aguntur Missarum sacra mysteria, gloriosum illud nomen, quandocumque recolitur, flectant genua cordis sui, quod vel capitis inclinatione testentur, attendatur in locis eisdem: intentis præcordiis sacra solemnia, devotis orationibus insistatur, nullus in locis eisdem, in quibus cum pace, ac quiete vota convenit celebrari, seditionem excitet, conclamationem moveat, impetumve committat. Cessent in locis illis universitatum, & societatum quarumlibet concilia,

cantiones, & publica parlamenta, cessent vana, & multò fortius scæda, & profana colloquia: cessent confabulationes quælibet: sint postremò quæcunque alia, quæ divinum possunt turbare officium, aut oculos divinæ majestatis offendere, ab ipsis prorsus extraneæ, ne, ubi peccatorum est venia postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendatur, peccata committi: cessent in ecclesiis, earumque cæmeteriis negotiationes, ac præcipue mundinarum, & fori cujuscunque tumultus, omnis in ois sæcularium judiciorum strepitus conquiescat, nulla ibi causa per laicos criminalis maxime agitur, sint loca eadem à laicorum cognitionibus aliena, ut statuit Gregorius X. in gener. Conc. Lugdunens. cap. decet domum, de immunit. eccles. in 6. Eademque ꝑ immunitate gaudent cæmeteria cum Ecclesiis, cap. cum Ecclesia, & ibi gloss. in verb. cæmeteriis, de immunit. eccles. gloss. in cap. consulisti, in ver. cæmeteria, de consecrat. eccles. vel alt. cap. si quis contumax, cum seq. 17, quest. 4. & Abb. in d. cap. cum eccl. num. 2. quæ immunitas, ne rei criminis ad ecclesiam confugientes inde extrahantur, jure pariter divino, & humano est introducta, ut censuit Concilium Colonien. par. 9, cap. 20. quod citat, ac pluribus autoritatibus comprobatur, & sequitur Bellarmin. de exempt. cler. cap. 1, §. secundo probatur.

3 Nec solum cæmeteria ꝑ cum Ecclesiis gaudent immunitate, sed etiam atria, & porticus ecclesiarum, cap. si quis contumax,

- max, 17, quest. 4. & Baro. in lib. anal. eccles: tom: 5, anna 431, fol. 558, serè per tot.
- 4 Statutumque est, ut † major ecclesia per circuitum quadraginta passus habeat, capellæ verò, vel minores Ecclesiæ triginta, cap. sicut antiquitus, 17, quest. 4. Covarr. lib. 2, var. resolut. cap. 20, num. 5. & Decian. tract. crimin. cap. 25, num. 14, & 15, lib. 6 Passuum mensura constat quinque pedibus pro quolibet passu, gloss: in d. cap. sicut antiquitus, 17, quest. 4. cum adductis per Covarr. d. cap. 20, num. 4. & Decian. eod. cap. 25, num. 9. mensura verò pedum ex mente Covarr. qui plures citat, est unciarum duodecim pro quolibet, ut in d. c. 20, nu. 5, vers. sic duodecimus. Tamen puto, esse secundum communem usum mensurarum loci, ubi id contigerit, ut benè confert gloss: in eod. cap. sicut antiquitus. Et qui eorum immunitatem, & confinia infringere tentaverint, aut personam hominis, vel bona ejus inde subtraxerint, debent excommunicari, cap. sicut ea, quest. 4. & Abb. in cap. Ecclesia, nu. 10, de immunit. eccles.
- 5 Sacriligium enim committitur, † si quis infregerit Ecclesiam, vel triginta ecclesiasticos passus, qui in circuitu Ecclesiæ sunt, vel domos, quæ infra prædictos passus fuerint, aliquid inde diripiendo, vel auferendo: seu, qui injuriam, vel ablationem rerum intulerit clericis, omnibusque ecclesiasticis personis, cap. quisquis, § sacriligium, dist. 4. † Capellæ tamen, quæ sunt intra ambitum murorum castellorum, non gaudent dictorum triginta passuum immunitate, cum propter loci angustiam istud non possit ob-
- 6 servari, d. cap. quisquis, § sacriligium, & in cap. sicut antiquitus, in ver. passus, ead. quest. 4. eadem ratione, privilegio immunitatis triginta passuum per circuitum non gaudent parochiales, & aliæ Ecclesiæ, quæ circum circa habet contiguas domos laicorum, ne sacræ rei privilegium ad profanas transferatur, quia, cum vigeat eadem ratio, habet locum eadem juris dispositio, l. illud, & ibi gloss: in ver. extirpari, ff. ad l. Aquil. & l. à Titio, ff. de verb. oblig.
- 7 Ecclesiæ etiam † adhuc non consecratæ, in quibus divina mysteria celebrantur, eodem gaudent privilegio immunitatis, quia obsequiis divinis dicata, nullius sunt temerariis ausibus profananda, cap. Ecclesiæ, & ibi Abb. num. 1. de immunit. eccles. quod procedit, & habet locum, etiam in Ecclesia adhuc non celebratur, sed tantum Episcopus posuerit primum lapidem, erigendo ibi crucem, & alia designando, ut in cap. nemo ecclesiarum, de consec. dist. 1. quia unlocus est divinis obsequiis deputatus. Abb. d. cap. Ecclesiæ, num. 3, & 5.
- 8 Eodem privilegio † immunitatis gaudent etiam hospitalia, ad quæ confugerent, ita sunt tuti à iudice sæculari, sicut, si confugerent ad Ecclesiam, Archid. in cap. diffinit, 17, quest. 4. Bald. in l. si quis ad declinanda, § in omnibus, num. 21, circa fin. c. de sacr. sanct. eccles. Domus quoque piæ, ut seminaria puerorum, domus mulierum convertitarum, & aliæ similes Apostolica, vel ordinaria auctoritate erectæ, eadem gaudent immunitate, ut ab eis nemo extrahi possit, Decian. eod. tract. crimin. lib. 6, cap. 24, nu. 32.
- 9 † Et cum Ecclesia Dei domus orationis esse debeat, non spelunca latronum, aut sanguinis forum, sæculares iudices causas,

causas, ubi de sanguinis effusione, & corporali pœna agitur, in ecclesiis, vel cœmeteriis agitare non possunt, sub excommunicationis pœna, quia absurdum est, & crudele ibi iudicium sanguinis exercere, ubi est tutela refugii constituta, *cap. cum ecclesia, de immunit. eccles.*

Propter reverentiam loci in ecclesia 14
causæ seculares tractari non possunt, *c. 1. eod. tit. in 6. gloss. in d. cap. cum ecclesia, & d. cap. decet, vers. cessent in ecclesiis, eod. tit. in 6.*

10 † Unde processus iudicum secularium, ac specialiter prolatae sententiæ in ecclesiis, & cœmeteriis sunt ipso iure nullæ, *d. cap. decet, §. ordinariis, vers. & nihilominus, & Abb. in d. cap. cum ecclesia, num. 2. & num. 8.*

Qui verò timorem Dei, vel reverentiam sanctarum ecclesiarum non habet, & fugientem servum proprium, vel, quem ipse 11
persecutus fuerit, † de atrio ecclesiæ, vel de porticibus ecclesiæ, aut illis quolibet modo adhærentem per vim abstraxerit, publica pœnitentia iudicio Episcopi est multandus, *cap. si quis consumax, 16. quest. 4. & parietibus ecclesiarum, & aliorum locorum immunitum adherentes, † eodem privilegio gaudent, ut ibi gloss. in ver. adherentibus, & ecclesiæ immunitatem violantes, per vim aliquem de ecclesia rapientes, excommunicari, & condemnari pecunialiter, ac ipsis publice pœnitentia imponi debet, † nec communioni sunt restituendi, nisi restituto eo, quem de ecclesia violenter extraxerunt, cap. miror, & cap. frater, d. quest. 4. Abb. in cap. inter alia, num. 26. & in cap. ecclési, num. 11. de immunit. Eccles.*

Reos criminis ad ecclesiam confugient. 15

tes nemo abstrahere; neque inde dantur dare debet ad pœnam, vel ad mortem, ut honor ecclesiarum conservetur, sed ecclesiarum rectores pacem eorum, & vitam ac membra studere debent obtinere, & legitimè componere, quod rei iniique fecerunt, *cap. reum, ead. quest. 4.*

Quæritur, † an palatium Episcopi eadem gaudeat immunitate, & post Innoc. in cap. inter. versiculo item idem, de immunit. Eccles. tenet Abb. quòd sic, etiã quòd palatium Episcopi sit extra 40. passus, *in d. cap. Ecclesia, num. 9. vers. tu verò vide, eod. tit. per gloss. 1. in cap. id constituimus, 17. quest. 4. & est communis opinio, de qua testatur Covarr. d. cap. 20. num. 5. vers. quinto insertur, lib. 2. var. resolut. quem, & alios plures citat. Borrel. cent. 1. Conf. 2. num. 23. verum quia Pius Papa V. & Sixtus etiã V. sancto zelo ducti, diversas facultates, & indulta extrahendi etiã in casibus quibusdam à jure non permissis, ab Ecclesiis criminosos, & delinquentes quam pluribus sæcularibus Principibus, eorumque curiis, & magistratibus sub variis modis, & formis concesserant, experientia postmodum docuit, magistratus illa diversimoda etiã latius, quam par erat, & ad suum libitum interpretandi occasionem arripuisse, illisque abuti cœpisse, & ideo subortum fuisse non mediocriter in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ præjudicium locorum, & personarum divino cultui dicatarum contemptum, & divinæ majestatis offensam, ac scandalum plurimorum. Quapropter Gregorius Papa XIV. ut prædictis abutibus, & scandalis obviaret, sua perpetua 15
valitura constitutione, † omnia, & quæcunque*

cunque privilegia, & indulta, & gratias per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores suos, & ipsummet, ac Sedem Apostolicam, ejusque Legatos super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, monasteriis, sacellis, domibus secularibus, & regularibus, locisque sacris, ut religiosis, aliasque in casibus à jure permissis, hominibus certorum tunc expressorum, vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctorum, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono pacis, & quiete publica, & ex causis urgentissimis, ac necessariis, & æquipollentibus casibus in jure expressis, atque ex paritate, indentitate, aut majoritate rationis extensis, perpetuò, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicujus Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus approbata, & innovata, ac usu recepta, litterasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, seu alias quomodocunque desuper confectas, quarum tenores haberi voluit pro expressis, ac ad verbum insertis, ita reduxit, & moderatus fuit, ut laicis ad
 16 Ecclesias, † locaque sacra, & religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, qui ve homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis ecclesiis, earumve cœmeteriis committere non verentur, aut, qui proditoriè proximum suum occiderit, aut assassinii, vel hæresis, aut lætæ majestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immu-

nitas ecclesiastica non suffragetur, sed universis Prælati, tam secularibus, quam cujusvis ordinis regularibus mandavit, & præcepit, ut laicos in casibus præmissis delinquentes, ad eorum ecclesias, monasteria, domos, & alia loca supradicta sacra, seu religiosa respectively confugientes, & in eis se recipientes, atque morantes, qui prædicta delicta, eorumve aliquid judicio suo commississe videbatur, quando à curia seculari fuerint requisiti, ministris, & officialibus curiæ secularis absque irregularitatis nota, aut alicujus censuræ ecclesiasticæ incursum tradi, & consignari faciant. Sed, ne cura secularis, illiusque ministri, facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim attributa, & per eundem Gregorium, ut supra revocata abutantur, voluit, & auctoritate Apostolica decrevit, & declaravit, ut curia secularis, ejusque judices, & officiales ab ecclesiis, monasteriis, locisque sacris prædictis laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus supradictis capere, extrahere, aut incarceratione possint sine expressa licentia Episcopi, † vel ejus officialis, & cum interventu personæ ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alias Ordinarii sint, aut nullius diocesis, aut conservatores à sede Apostolica specialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat.

Occurrente autem casu in loco exempto, & nullius diocesis, tunc ad Episcopum viciniorem hæc cognitio, & non ad alios devolvitur. Casu autem quo
 Episco-

Episcopus, & dictæ personæ Ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles, tradere, aut capturæ, & incarcerationi intervenire, & assistere²⁰ recusarent; tunc reverentiæ tamen Ecclesiæ, & locis sacris debitæ memores prædictos delinquentes minori, quo id fieri poterit, cum scandalo, & tumultu extrahere possunt. Verum postquam ab Ecclesiis, locisque sacris extracti, & capti fuerint, & ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, & opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per curiam secularem sunt detinendi, nec inde extrahendi, curiæque seculari prædictæ sunt consignandi, vel tradendi, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi verè crimina commiserint superius expressa, & constito de dictorum criminum commissione: tunc demando Episcopi per iudicem Ecclesiasticum Curiæ seculari quacunq; appellatione postposita sunt consignandi.

19 Non tamen pro crimine hæresis, cuius cognitio ad forum Ecclesiasticum a deo spectat, ut in ea Curia secularis se quomodolibet intromittere non possit, minusque contra Ecclesiasticas personas seculares, aut cuiusvis ordinis, vel militiæ etiam Sancti Joannis Hierosolymitanæ regulares quoquomodo quorumcumq; privilegiorum, indultorum, aut concessionum vigore; quæ omnia ad terminos juris fuerunt reducta. Quas nec ab Ecclesiis, monasteriis, domibus, locisque sacris, aut religiosis, etiam in casibus, supra expressis trahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum

pertinentibus, aliâ quàm de jure, & per privilegia eisdem ordinibus, aut militiis concessa permittitur.

Si quis verò & quacunq; dignitate, & auctoritate præditus præmissorum, aut alio quovis prætextu, quicquàm præter, aut contrà dictæ constitutionis tenorem attentare præsumperit, censuras, & pœnas easdem incurrit, quas libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores, per sacros Canones, & conciliorum generalium, aliasque Apostolicas constitutiones promulgatas incurrit: sicque per quoscunq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quavis instantia iudicari, & definiti debere mandavit: irritumque, & innane si secus super his per quoscunq; quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, deerevit, non obstantibus Pij & Sixti V. & aliorum quorumcumq; litteris Apostolicis, privilegiis, indultis, & facultatibus, quibusvis personis, etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia quavis dignitate, & auctoritate fulgentibus, aut Rebus publicis, Dominiis, Regnis, Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis, eorumve Curii, Parliamentis, Senatibus, Consiliis, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, aut Præsidentibus, Proregibus, Gubernatoribus, Locatenentibus, Vicariis, Potestatibus, aliisque Magistratibus, Officialibus, Ministris, aut Consiliariis, ex prædictis, vel aliis etiam gravioribus, & urgentioribus causis, tam illorum intuitu, & contem-

platione, five ad eorum preces, & instan-
tia, quam etiam motu proprio, & ex certa
scientia, deque Apostolicæ potestatis ple-
nitudine, ac per modum statuti, & legis
perpetuæ, etiam in vim contractus, de S. R.
E. Cardinalium consilio, sub quibuscunq;
tenorib⁹, & formis, & cum quibusvis præ-
servativis, restrictivis, mentis attestativis,
derogatoriarum derogatoriis, aliisque vali-
dissimis, efficacissimis, & insolitis clausulis,
irritantibusque, & aliis decretis, etiamsi in
eis caveretur expresse, quòd illis, nisi sub
certis modis, & formis, & nisi de expresso
eorum consensu, ad quorum favorem
concessa fuerint, derogari posse, & aliter
factæ derogationes nullius essent roboris,
vel momenti. Quæ omnia, & singula, ac
illorum tenores pro expressis habens, qua-
tenus præmissis in aliquo adversarentur,
aut plures quàm superius expressos casus
continerent, auctoritate Apostolica omni-
no, ac perpetuò abrogavit, ac ad terminos
hujusmodi suæ constitutionis, quoad sa-
perius descripta, duntaxat reduxit, & no-
luit cuiquam de cætero suffragari, ut in
eadem constitutione sub Dat. Romæ An-
no 1597. Nono Kal. Junij.

21 Dicta constitutio ¶ reducitur, moderatur,
& revocat omnia in contrarium concessa
stante præsertim clausula, quorum tenores
pro expressis, &c. quæ operatur, ut totus
tenor contrariorum habeatur pro expres-
so, ac si expressum foret specificè in con-
stitutione derogatoria. Burr. in cons. 2. col.
1. vers. hù tamen non obstantibus. Felyn. in
s. nonnullis n. 6. vers. nam id ad quod. de re-
scrip. Cassad. decis. 10. num. 2. super regul.
Canc. & Gabr. com. consl. de claus. conc. 5.
sum. 1. & num. 14. lib. 6.

Ne autera mali homines impunitatem

22 suorum excessuum ¶ per defensionem Ecc-
lesiæ obtinere sperantes homicidia, &
mutilationes membrorum in ipsis ecclesiis
vel earum cæmeteris committere præsu-
mant, talia crimina in ecclesiis, vel cæme-
teriis committentes, immunitatis privilegio
non gaudent, cum frustra legis auxilium
invoect, qui committit in legem, & in eo
in quo quis delinquit, puniri debet. c. fin.
de immunit, eccles. cap. frater, & capiscop-
pus, & cap. ad Episcopos, 17. q. 4.

23 An in ecclesia delinquentes, ¶ sint curiæ
seculari tradendi? Videtur, quòd sic, quia
laicus delinquens in ecclesia per suum judi-
cem laicum, & non ecclesiasticum venit
puniendus. Bart. in l. si cui §. fin. n. 3. ff. de
accus. & Abb. in cap. cum sit generale, num.
27. de for. comp. tamen negari non potest,
quin delinquens in ecclesia committat sa-
cilegium. cum per hoc violaverit ecclesiæ
immunitatem, præsertim, si eam sanguinis
effusione polluerit. Innoc. in cap. cum pro
causa. n. 1. in si. de sent. excom. & Abb. in
c. fin. n. 5. de immunit. eccl. & cum sacrile-
gium sit misti fori. Abb. in c. 2. n. 3. de spons.
duo. Fel. in d. o. cum sit generale, n. 1. & 16.
de for. comp. & Olafch. decis. 103. num. 7.
dictum tamen Bartoli procedit, quando
iudex laicus prævenit, & habet reum in
suis carceribus constitutum, quem ad judi-
cem ecclesiasticum remittere non tenetur,
sed si iudex ecclesiasticus prævenit in ca-
ptura, vel processu, ipse debet causam co-
gnoscere, & reum punire, quia est locus
præventioni, sed non intra ecclesiam. Fe-
lyn. in eod. cap. cum sit. num. 12. de for-
com. & Olafch. d. decis. 103. num. 7. cir-
ca fin.

24 Quæritur in causa ¶ misti fori, an puni-
tus per iudicem secularem, vel contra, pos-
sit.

fit per iudicem ecclesiasticum, vel contra iterum puniri. Si crimen est grave, pro quo est imposita poena spiritualis, & temporalis tenet Abb. quod sic, *in d. cap. cum sit generale. n. 1.* quem sequuntur Barto. *in l. placet. n. 6. & 7. C. de sacrosanct. Eccl. & ibi Bal. num. 15. & c. felicis. §. per hoc. quoque de poen. in 6. quem Abb. dicit multum notabilem, in c. tua. nu. 5. vers. sed in contrarium est rex. de procur. & hæc conclusio, recipit distinctionem, quia, aut per diversas leges imponuntur diversæ poenæ pro eod. delicto omnino separatae, & impositio unius non tollit aliam. ut d. capit. felicis l. qui sepulchra, C. de sepul. vii. & Bal. in l. data opera. nu. 3. C. de iis qui accus. non poss. Aut poenæ non sunt diversæ, sed omnino similes, & tunc, si poena à iudice Ecclesiastico inflicta fuit sufficiens ad criminis punitionem, eo casu non potest iterum delinquens à iudice seculari puniri. Abb. in c. tua. num. 8. vers. & recitat, ibi de procur. & Covarr. in l. 2. var. resol. c. 10. num. 6. circa fin. ne de unius hominis delicto sæpe queratur l. licet. §. infactum. ff. nau. caup. & slab. & Abb. in d. c. tua. n. 7. vers. idem dicit Hosto.*

Constitutio prætata super ecclesiastica immunitate edita plura personarum genera excipit, quæ eadē nō gaudent immunitate.

Primò non gaudent publici latrones, & dicuntur publici latrones, qui in itinere publico, vel mari furta committunt. arg. text. in l. capitalium. §. grassatores. & §. famosos ff. de poen. & Farinac. in sua prax. crim. par. 1. tom. 2. q. 28. n. 50. viarumque grassatores, qui itinera frequentata, publicas vias stratas obsident, ac viatores ex insidijs agrediuntur. c. sicut antiquitus. 17. qu. 4. & melius c. inter alia. de immunit. eccles.

Secundò depopulatores agrorum. eo. c.

inter alia ubi etiam gl. penul. & facit l. 1. C. quan. lic. unicui.

Tertiò, qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis ecclesijs, earumve cœmeterijs committere non verentur. cap. fin. ubi Abb. & alij de imm. Eccl. Boer. dec. 109. num. 3. & Clar. in prax. crim. §. fin. qu. 20. ver. item quero.

Quartò qui proditoriè proximos occidunt. Exod. c. 21. ibi, si quis per industriam proximum occiderit, & per insidias ab altari meo evellas eum, ut moriatur, & cap. 1. de homicid.

Quintò assassini, de quibus in cap. 1. de homic. in 6. qui nec gaudent immu. Eccles., ut post per alios per ipsum citatos idem Farinac. ea. qu. 28. nu. 26.

Sextò pro crimine hæresis inquisit. Abb. in dicto cap. inter alia num. 6. de immunit. Eccles. & Covarr. in lib. 5. var. resol. c. 20. vers. decimoquarto sub. nu. 11.

Septimò rei criminis læsæ Majestatis in ipsammet personam Principis. Gig. in tract. de crim. læs. Majest. lib. 3. qu. 3. Dec. in tracta crim. lib. 6. cap. 28. nu. 23.

²⁵ Dubitari enim potest, san mulieres, quæ partum exponunt, seu alio modo occidunt si detecto flagitio, in ecclesijs se recipiant, gaudeant ecclesiastica immunitate, & licet iste casus sit de arduis, tamen gaudent ecclesiastica immunitate, quia delictum huiusmodi sub nomine eorum, qui proditoriè occidunt cadere non potest, cum proditio non cadat contra personam infantis, quæ non habet velle, nec nolle, sed contra eum, qui fidem alterius sequendo, æditur, † ut, quando aliquis unum habet in verbis, & aliud in corde, percutiens socium in via, offendens convivam sedentem in mensa, occidens aliquam

quem veneno, aliisque pluribus casibus, de quibus per gloss. in cap. clericus, 46. dist. Felin. in cap. 1. numer. 1. de homicid. & idem Farinac. ead. quest. 28. sub. numer. 79 nec sub nomine assassiniij comprehendi potest,

27 ¶ quia assassiniij dicuntur, qui, vel sub do-
29 minio alicujus exillentes domino serviunt, & eorum iussu occidunt, vel liberi, & nullius dominio subjecti pecunia, aut re aliqua, seu pecuniæ, alicujusve rei promissione, idem faciunt, cap. 1. & ibi Doctor. 30 de homicid. in 6. Gabriel. cons. 170. numer. 6. vol. 1. & optime Capic. decis. 155. per tot.

Minusque sub aliquo alio supradictio- rum casuum, qui huic casui non conveniunt, & dictis septem casibus in eadem constitutione expresse comprehensis, exceptis, in omnibus alijs delinquentes gaudent immunitate ecclesiarum, nec alij comprehendi possunt ex identitate, vel majoritate rationis, aut æquipollentibus casibus, ut supra num. 15. nec contraria consuetudo suffragari potest obstante dispositione sac. Concilij Trident. sess. 25 de reformat. quo renovatur observantia immunitatis ecclesiasticæ secundum formam canonum, & aliorum Conciliorum, ita quod qualiscunque consuetudo contra immunitatem ecclesiasticam fuit sublata, & stante dicta Constitutione Gregorii Papæ XIII. nec aliter potest interpretari, propter clausulam, sic per quoscunque, sublata, &c. supra num. 20, quæ tollit om-

28 nibus iudicibus ¶ facultatem aliter iudicandi, vel interpretandi cap. si eo tempore de election. in 6. Paris. consil. 38. numer. 4. & cons. 41. numer. 22. lib. 4. Cassad. super regul. decis. 12. num. 5. cum seq. & Gomel. de anna possess. quest. 4. num. 5. & licet Ro-

mæ confugientes ad ecclesias non sint tuti, ut testatur Farinac. de quest. 28. numer. 74. hoc procedit propter præsentiam Papæ, & illius scientiam, quæ pro licentia, & dispensatione habetur,

Gaudent etiam ¶ immunitate ecclesiarum excommunicati ob aliquod crimen ad ecclesiam confugientes, & hæc est communis opinio, de qua per Boer. decis. 100. quàm sequitur Covar. lib. 2. variat. resolut. cap. 20. num. 11. Et dubitatur, an Iudæi ad ecclesiam confugientes gaudeant eadem ecclesiastica immunitate, & licet plures doctores sequentes gloss. in cap. inter alia, in verbo, exirabendis, de immunit. eccl. quos citat, & sequitur Hippol. in l. unica nu. 114. C. de rapi. vii. teneant quod sic, tamen contraria opinio, quod Iudæi non gaudeant dicta immunitate, sed ab ecclesia abduci possint, de licentia tamen Episcopi, probat text. & ibi gl. in l. 1. C. de his, qui ad eccles. confug. d. glol. in cap. inter alia, & ibi Abb. num. 6. de immunit. eccl. & post alios, quos citat pro communi opinione, tenet. Covarruv. eodem cap. 20. n. 11. vers. 13. ubi rationem adducit: non enim par est ab eccles. defendi eum, qui ejus gremio tutelæ, & fidei committere seipsum recusat.

Primam autem opinionem sustinentes loquuntur casu, quo Iudæus confugiat ad ecclesiam, & verè velit effici Christianus, & non fide, ut per d. gloss. in cap. inter alia, ubi etiam Abb. nu. 6.

Sed, quando Iudæus reatu aliquo, vel debitis fatigatus, fugit ad ecclesiam, & dicit, se effici velle Christianum, præsumitur, quod violenter hoc faciat in fraudem, nec probatio in contrarium recipi minusque antea suscipi debet, quam debita universa reddi-

reddiderit, vel fuerit innocens à demon-
strata, purgatus: ut benè distinguit, & tenet
Abb. in d. cap. inter alia. num. 6. de immu.
Eccles.

31 Nec Sarraceni † gaudent Ecclesiastica
immunitate, quo minus ab Ecclesia, ad
quam ipsos confugere contingat, abduci
possint, de eadem licentia, quia sunt dete-
rioris conditionis Judæorum, quorum ri-
tus ab Ecclesia toleratur, quia illis habe-
mus testimonium fidei Christianæ, col-
untque unū Deum, & verum. Sanc. Tho.
2. 2. quest. 10. ar. 11. & Eym. in dir. ct. In-
quis. par. 2. quest. 46. num. 13. Sarraceno-
rum autem ritus, qui Mahometum homi-
nem facinorosum, & nefandum colunt,
est prohibitus, tam de jure civili, quàm
canonico. l. 2. C. de Sum. Trin. & fid. cath.
clem. unic. de Jud. & Sarrac. & post Joann.
de Roy. in tract. de heres. par. 1. num. 568.
& seqq. quem citat & tenet. Pen. super di-
rect. Inquisit. comm. 71. n. 8. & hi non sunt
creaturæ ecclesiæ, quapropter ecclesia il-
los non coercet. c. de Judæis. 45. distinct. sed
iplos coercere spectat ad Principes secula-
res, in quorum dominio sunt. gloss. pen. in
dist. clem. unic. & ibi Abb. numer. 13. cap.
multi. 2. quest. 1. quæ procedunt etiam in
hæreticis, apostatis, aliisque infidelibus,
quos indignos ecclesiastica immunitate
tenuerunt. Abb. Oldrad. Covar. Boer. &
alii quamplures citati per Farinac. in sua
prax. crim. par. 1. tom. 2. qu. 28. n. 68.

32 Potest tamen Papa † mandare infideli-
bus, quod prædicatores Evangelij in terris
sue jurisdictionis admittant, cum omnis
creatura rationalis facta sit ad Deum
laudandum, si autem prohibent prædica-
tores prædicare, peccant, & idèd sunt pu-
niendi, ac compellendi brachio seculari,

indicendumque est bellum contra eos per
Papam, & non per alios, ut tenet Innoc. in
cap. quod super numer. 8 & 9. de vot. & vot.
redemp. Estque regulare, quod nullus infi-
delis immunitate ecclesiastica gaudere pos-
sit, ut per Covar. lib. 2. var. resolut. eod. cap.
20. nu. 11. versic. 13.

33 Tamen † ob reverentiam ecclesiarum
non propterea satellitibus armatis eccle-
siam pro captura facienda de facto ingre-
di licet: sed, adhibitis ecclesiæ custodibus
rector, seu minister ecclesiæ, aut superior
est requirendus, qui extractionem majori
cum modestia, quo fieri potest, libere per-
mittere debet, Rolan. cons. 24. sub num. 15.
& Decian. in tract. crim. to. 1. lib. 4. cap. 17.
sub num. 34. sine cautione de indemnitate
membri, & vitæ, quæ pro alijs gaudenti-
bus ecclesiastica immunitate exigi debet,
ut d. c. inter alia. ubi etiam Inno. & Abb.
num. 9.

34 Cingari verò, † qui corrupto vocabu-
lo quandoque etiam Sarraceni nominan-
tur, & permissione Principum, ac aliorum
dominorum per Italiam vagantur, nec un-
quam viderunt partes infidelium, minus-
que legem Mahometi noverunt, sed sunt
ferè omnes Itali, & male habituati, ex re-
bus furtivis vivunt, ac fraudulentis earum
permutationibus, & ludis, in quibus, ut
plurimum, fraudes committunt, & sunt
baptizati, eadem gaudent immunitate,
quia fides ejusdem generis sunt compre-
hensi, & gaudent immunitate tam de jure
communi, ut in eo. cap. inter alia. cum alijs
per Dec. allegatis in tractatu crim. lib. 6.
cap. 20. & Farin. in eo. cap. 28. num. 51. in fin.
quam vigore constit. de qua sup. num. 130.
& 23. & foro ecclesiastico parent in non
violando ecclesiasticam immunitatem.

Mihi

Mihi enim contigit, quod cum laici, qui ex Ducis Sabaudia permissio Cingaros hospitari tenebantur, pro illorum hospitio captivitas unius massariti monialium assignassent, meo mandato in scriptis facto quatenus sub pœnis, & censuris contra violantes ecclesiasticam immunitatem inflictiis, ab eodem monialium massaritio discederent, illorum dux, & capitaneus coram me comparuit, & modeste mecum agens, asseruit, dictum hospitium acceptasse, ignorans illa bona esse ecclesiastica, & statim paruit, ab eodem loco recedendo, cum enim sentiant commodum ab ecclesiastica immunitate, consonum est, quod & incommodum sentire debeant, illam servando, *cap. qui sentit. de regul. jur. in 6.*

35 Scriptores Gentiles † multorum exempla recensent, in quos Dij severissime animadverterunt eò quod eorundem Deorum templa expoliare, eorumque bona usurpare præsumperint. Exercitus Xerxis, ob tam immane scelus perpetratum, à fulgure, nimbis, & grandine fuit miserrime universus dissipatus, & prostratus. Exercitus Cambysis totus arena montibus infelicitè oppressus. Artaxerxes Ocho à Bagoa suo eunucho fuit de medio sublatus. Brennus dux Gallorum, post multas calamitates perpeffas, tandem se propriis manibus interfecit, nam licet essent falsi dij, quos isti colebant, nihilominus eò, quod illos veros esse existimabant, & credebant, in expoliandis eorundem Deorum templis, illa falsa credulitate graviter peccabant, quare à vero Deo acriter puniebantur, ut nobis, qui verum, & immortalem Deum colimus, hujusmodi in illos animadversio transiret in disciplinam, & exemplum. Contra ijdem scriptores laudibus extollunt

Alexandrum Magnum, qui in expugnatio-
ne Tyri, quam igni, & direptioni militibus tradidit commendando præcepit, ne cuiquam ad templum Deorum confugi-
enti nocumentum inferretur, quod idem Alexander observari jussit, cum Thebas cepit, quamvis contra illas esset graviter accensus: & Antiochus, ut refert Plutarchus in Regum Apophtegmatibus, dum Hierosolymam obsideret, fœdus benignissime Judæis postulantibus concessit, quod Pascha pacifice, quiete, & solemniter celebrare possent, illisque insuper tauros multos cornibus inauratis pro sacrificijs, & multam pro templo aquarum odoriferam diversitatem munificentissime dono misit. Quid dicam de Agesilao, qui in expugnatio-
ne Thebarum, ut scribit Aemilius Probus in ejus vita, etiam, si graviter vulneratus esset ita, ut ab ejus corpore sanguis in maxima copia emanaret, non ideo oblitus fuit militibus præcipere, ut templa Deorum servarentur illæsa? Quamobrem non est mirum, inquit Plutarchus, quod Agesilao cuncta ex voto prospere, & feliciter evenirent, cum tanta religione pol-
leret. *Diod. lib. 12. Iust. lib. 2. & 24. Polyb. lib. 5. & Pet. Ribaden. in tract. de relig. l. 1. cap. 36. per tot. ubi plura alia exempla adducit.*

36 Anno enim tertio † Joachim Regis Iuda, Nabuchodonosor Rex Babylonis obsedit Hierusalem, & tradidit Dominus in manu ejus Joachim Regem Judæ, & partem valorum domus Dei asportavit in terram Sennar, & vasa intulit in domum thesauri Dei sui, *Dan. lib. Prophet. cap. 1. in princ. & in pœnam deprædationis templi Dei regnum ab ipso transivit, ab hominibus fuit ejectus, & cum bestiis feris fuit e-*

ius habitatio: fœnum, ut bos comedit, & septem tempora super eum fuerunt mutata, ut in cap. 4. eod. lib.

37 Balthasar Rex ejus filius ꝑ præcepit jam temulentus, ut afferrentur dicta vasa aurea, & argentea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater ejus de dicto templo, ut biberent in eis Rex, & optimates ejus, uxoresque ejus, & concubinæ, quæ allata fuerunt, & biberunt in eis, ac propter eorundem vasorum profanationem, eadem nocte ab inimicis suis interfectus fuit idem Balthasar Rex Chaldæus, cui Darius Medus in Regnum successit, Dan. eod. lib. cap. 5.

38 Heliodorus autem, ꝑ qui totis viribus conatus fuit ex templo Hierosolymis ærarium pecuniis plenum spoliare, summo sacerdote recusante, & repugnante, apparuit ei quidam equus terribilem habens lesorem optimis operimentis adornatus, qui Heliodoro priores calcēs elisit. Alii etiam apparuerunt duo iuvenes virtute decori, optimi gloria, speiosique amictu, qui circumsteterunt Heliodorum, quem & ex utraque parte flagellabant sine intermissione, multis plagis verberantes, quibus subito conecidit in terram, super qua jacebat mutus, atque omni spe, & salute privatus, donec Onias summus Sacerdos pro ipso oravit, qua oratione ita flagellatus convaleuit. Machab. lib. 2. cap. 1. & Ozias Rex, qui ingressus templum, ausus est incensum offerre ad altare, repugnantibus sacerdotibus, percussus est à lepra. 2. Paralipom. c. 26. & tunc quoq; terræ motus factus est, Amos cap. 1. S. Hier. super Esai. ad cap. 7. ad verba, & dixit Dominus, & Major. de admir. natu. reb. colloq. 1. pag. 54. vers. Ozias enim.

39 Antiochus quoque Rex, ꝑ qui templum spoliare tentavit, insanabili plaga percussus fuit, ita ut de ejus corpore vermes scaturirent, ac viventes in doloribus carnes ejus affligerent, odore etiam illius, & fœtore exercitus gravaretur, nec ipse jam fœtorem suum ferre posset, peregre in montibus miserabili obitu vita functus est, ut eodem lib. 2. Machab. cap. 9. & Petr. Ribaden. in tract. de reli. lib. 1. cap. 37. ante med.

Leo etiam Imperator Constantinopolitanus in templo S. Sophiæ accepit coronam auream valde pretiosam, quam Imperator Mauritius eidem templo obtulerat, in qua inter alia aderat carbunculus unus inestimabilis valoris, quam capiti suo imponendo, statim in eodem capite orta fuit apostema eodem carbunculi nomine nuncupata, qua decessit. Bap. Ign. in vita Leo. Blond. lib. 1. decad. 2. & Niceph. Calist. lib. 18. cap. 42. Milites quoque, cum violassent basilicam Sancti Vincentii Martyris apud Agarensem civitatem multos ibi ultio contivit: nam plerisque manus urebantur emittentes fumum magnum, sicut ex incendio surgere solet, nonnulli correpti à dæmone per energiam debacchantes martyre declamabant, plurimi verò servati à seditione propriis se jactibus sauciabant. Gregor. histor. lib. 7. cap. 21. & Baron. Ann. eccl. 588. p. 63. in fin. tom. 7.

40 Quanta enim observantia ꝑ Principes, atque Præfecti Provinciarum in coluerint loca sacra, ut, si repentino casu ea aliquando violari contigisset, eandem mox culpam lacrimis, & pœnitentia expiarent arbitrio sacerdotis, probat August. Epist. 6. in append. ubi ad Bonifacium Comitem ducem exercitus sibi maxima

R anicitia

amicitia conjunctum, eo quod confugientem ad ecclesiam inde abstrahi jufferit, in hæc verba scripsit: Miror, quomodo tam subito fidei murum aries ruperit inimici, novicim, qua religione semper sis Ecclesiam Dei veneratus, quo instigante, frater hominem de ecclesia rapuisti: tuus, si de tuo amico forte præsumeret fugitivus, posset proculdubio intercessionis causa veniam promereri; ergo, si amicus intenditur, cur Deus offenditur? Sed, si de potestate præsumitur, Nabuchodonosor Regem intende, qui causa superbiæ in bovem est ex homine commutatus. Non, ut confundam te, hæc scribo, sed ut filium meum charissimum moneo, ecclesie igitur illæsum revoca, quem, ut irreligiösis rapuisti, oblatio verò domus tuæ à clericis ne suscipiatur, indixi, communionemque tibi interdico, donec perpetrata pro ausibus, vel errore, à me definita tibi met poenitentia, & tempore condonato, pro hoc facto corde contrito, & humiliato dignum offeras sacrificium Deo, ut cap. miror. 17. quest. 4

Cui Bonifacius in hæc verba respondit.

41 Humilis saluto, † quod primum est, suscepi autem tremens sanctitatis tuæ verba verberibus plena: Scio, quod veniæ præparatur, qui ab Augustino perfectissimo sacerdote corripitur; nec debet Episcopo denegari, quod voluntas facit, aut casus. Ipse enim sibi denegat curam, qui suam medico non publicat causam. Hominem ergo, piissime Pater, è liminibus ecclesie raptum tuis sanctis aspectibus jussio mea, furorque subduxit, alieno

non sunt facta ista consilio, Dei, & sanctorum ejus regimine vivo: illum itaque virum morte dignissimum, quem (ut dixi) meus de ecclesie foribus furor abstraxit, vitæ tuis jussionibus donamus illæsum, agnosco culpas, indignæ meæ lacrymæ jungantur tuis fletibus justis, quo possit hæc nota nigro inscripta titione deleri, ecclesie mihi introitus non negetur, illic spero veniam, ubi admisi culpam. August. epist. 7. in append. & Baron. lib. Annal. Eccles. tom. 5. Annal. 442. in fine.

Honorius verò Imperator † Catholicis ecclesiis privilegia concessa stabilivit; & sua lege sancivit, nemini licere ad sacrosanctas ecclesias confugientes abducere, & si quisquam contra dictam legem venire tentaverit, læsæ Majestatis criminis reum esse volunt, ut l. 2. C. de his, qui ad Eccles. confug. & Baron. eod. tom. 5. Annal. 407. pag. 263.

Theodosius enim junior Imperator illepius, qui honor ecclesie debeatur, his verbis expressit: † Nos, inquit, qui legitimi Imperii armis nunquam non circumdamur, quosque sine armis stipatoribus esse non convenit, Dei templum ingressuri, foris arma relinquimus, & ipsum etiam diadem Regiæ Majestatis insigne humiliter deponimus, & sacra altaria munitur tantum offerendorum causa accedimus, quibus quoque oblati, ad extimum, communeque atrium mox nos recipimus, nec quicquam ex propinqua divinitate nobis arrogamus. Baron. eodem tom. quinto. Annal. 431. pagina 238. in fine. & pagina, 359. in principio.